

IZVJEŠTAJ O JAVNOJ RASPRAVI O NACRTU KONCESIONOG AKTA ZA PROJEKAT HIDROELEKTRANE KOMARNICA

Javna rasprava o Nacrtu Koncesionog akta za projekat hidroelektrane Komarnica sprovedena je u periodu od 31. jula do 14 avgusta 2020. godine. Obavještenje o sprovođenju javne rasprave bilo je objavljeno na internet stranici Ministarstva ekonomije.

Cijeneći inicijativu neformalne mreže nevladinih organizacija "Koalicija 27", za produženje javne rasprave na Koncesioni akt za projekat hidroelektrane Komarnica za 30 dana, Ministarstvo ekonomije je produžilo javnu raspravu o predmetnom dokumentu do 21.8.2020. godine.

Imajući u vidu da su javne rasprave o različitim aspektima projektu izgradnje hidroelektrane Komarnica vođene u više navrata, u okviru pripreme brojnih strateških dokumenata, a posebno uvažavajući činjenicu da je javna rasprava za nacrt detaljnog prostornog plana za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici sa izvještajem o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu vođena u periodu od 06.11.2019.godine do 17.12.2019.godine, ocijenjeno je primjerenim i u ovoj fazi produžiti rok za konsultacije sa zainteresovanom javnošću za još sedam dana, čime je javna rasprava o koncesionom aktu trajala od 31.07.2020. jula do 21.8.2020. godine.

Javna rasprava je sprovedena na način da su se komentari i sugestije dostavljani putem elektronske pošte na adresu predviđenu javnim pozivom.

Tokom perioda javne rasprave, usljed pandemije koja je izazvana virusom COVID 19, nisu održani okrugli stolovi, tribine i td.

U toku trajanja javne rasprave dobijeno je oko 50 komentara i sugestija, i to od:

1. Elektroprivrede Crne Gore,
2. Organizacije KOD,
3. Akcije za socijalnu pravdu,
4. Koalicije 27

Svi komentari, primjedbe i sugestije dobijeni od zainteresovanih strana tokom javne rasprave detaljno su razmatrani i svi predlozi koji su ocijenjeni kao prihvatljivi uvaženi su i uključeni u tekst Nacrta Koncesionog akta za projekat hidroelektrane Komarnica kao i u Nacrt ugovora.

U nastavku je data tabela sa komentarima, primjedbama i sugestijama dostavljenim u toku javne rasprave, kao i odgovorima na iste, od strane obrađivača.

Dostavljeni komentari i sugestije koji se nijesu odnosili na predloženi tekst odnosno odredbe Koncesionog akta za projekat hidroelektrane Komarnica kao i u Nacrt ugovora za koje je sprovedena javna rasprava, nijesu razmatrani od strane obrađivača.

Mjesto i datum sačinjavanja izvještaja: 24. avust 2020. godine

Naziv organizacione jedinice ministarstva koja je odgovorna za pripremu Nacrta koncesionog akta za projekat hidroelektrane Komarnica: Direktorat za energetiku i energetska efikasnost

Potpis ministra, odnosno rukovodioca
organizacione jedinice ministarstva koje je odgovorno za pripremu Nacrta koncesionog akta za projekat hidroelektrane Komarnica

Tabela primjedbi sa javne rasprave o Nacrtu Koncesionog akta za projekat hidroelektrane Komarnica

<i>Davalac primjedbe</i>	<i>Primjedba</i>	<i>Odgovor obrađivača</i>
<p>KOD</p>	<p>1. Koji su razlozi za netransparentnost procesa koji se odnosi na plan gradnje akumulacije na Komarnici? Naime, mada smo učestvovali na okruglim stolovima gdje nam je od strane predstavnika Ministarstva i EPCG-a obećavano da ćemo blagovremeno dobiti projektnu dokumentaciju, te nakon što smo se dodatno odbrćali i putem Zahtjeva za slobodan pristup informacijama - mi nismo uspjeli doći do ldejnog projekat za hidroelektranu Komarnica sa studijom ekonomske opravdanosti, to je dokument koji je značajan i sa stanovišta reperkusije koji njegov sadržaj ima na formiranje nacрта koncesionog akta? Zadnji ZSPI je upućen dana 22.07.2020. godine i, mada je zakonski rok za odgovor 15 dana, mi nismo dobili nikakav odgovor. Na jednom od okruglih stolova nam je saopšteno da se radi o intelektualnoj svojini koja ne može biti dostupna bez posebnih saglasnosti.</p> <p>2. Da li nam možete objasniti kako se može voditi kvalitetna rasprava bez uvida u temeljne dokumente koji bi trebalo da iznose ključne pretpostavke za kreiranje koncesionog akta?</p>	<p>Sugestivno (kapciozno) pitanje Kojim se kao istinita pokušava nametnuti netačna polazna pretpostavka – da je proces donošenja plana prema kojem će se graditi hidroelektrana Komarnica sa pripadajućom akumulacijom netransparentan.</p> <p>Javna rasprava u okviru izrade Strategije razvoja energetike, kojom je predviđena gradnja hidroelektrane Komarnica trajala je 39 dana, a u okviru nje održana su 3 okrugla stola, kao i posebna sjednica Privredne komore Crne Gore. Javna rasprava za nacrt detaljnog prostornog plana za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici sa izvještajem o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu vođena u periodu od 06.11.2019.godine do 17.12.2019.godine i trajala je 41 dan.</p> <p>Tekuća javna rasprava trajala je 21 dan, a naredno uključenje javnosti poredviđeno je prilikom izrade elaborata procjene uticaja na životnu sredinu. Ukupni perid prikupljanja komentara najšire javnosti, prije početka gradnje hidroelektrane Komarnica trajaće preko 150 dana, što je najbolji dokaz transparentnosti i otvorenosti cjelokupnog procesa pripreme za realizaciju ovog projekta.</p> <p>Kada je u pitanju dostavljanje projektne dokumentacije, koja je, pretpostavlja se zahtijevana od još uvijek samo potencijalnog investitora – Elektroprivrede Crne Gore a.d. Nikšić, ne ulazeći u postupak odlučivanja po ZSPI, sasvim je jasno da je za ovu fazu odlučivanja idejni projekat elektrane irelevantan.</p> <p>Projektna dokumentacija potreba za gradnju objekta biće predmet javnih konsultacija u narednom periodu, u skladu sa zakonom.</p> <p>Sugestivno (kapciozno) pitanje Kojim se kao istinita pokušava nametnuti netačna polazna pretpostavka – da nije omogućen uvid u temeljne dokumente koji bi trebalo da iznose ključne pretpostavke za kreiranje koncesionog akta.</p> <p>Koncesioni akt sadrži sve zakonom propisane elemente, uključujući i jasan opis predmeta koncesije, granice područja, oblasti, prostora i lokacije na kojoj će se vršiti koncesiona djelatnost, osnovne parametri za ocjenu ekonomske opravdanosti investicije, izvod iz prostorno planske dokumentacije i slično. Sve korišćene pretpostavke su javno provjerljive.</p>

<p>3. Zašto se razlikuju studije naučnika sa onima koje su nam predstavnici Ministarstva javno prezentovali? Ovdje prije svega mislimo na kote koje se odnose na planirane akumulacije.</p>	<p>Sugestivno (kapciozno) pitanje Kojim se kao istinita pokušava nametnuti netačna polazna pretpostavka – o navodnoj razlici između „studija naučnika“ i javno prezentovanih studija od strane Ministarstva ekonomije, pri čemu se ne navode nazivi navodnih studija, osnovni podaci o njihovom publikovanju, kao ni imena i reference naučnika.</p>
<p>4. Zašto se politika Ministarstva svodi na to da je jedini način valorizacije prostora energetika?</p>	<p>Sugestivno (kapciozno) pitanje Kojim se kao istinita pokušava nametnuti netačna polazna pretpostavka – da je jedini način valorizacije prostora energetika. Izgradnja energetskih objekata, vrši se isključivo i jedino na prostoru koji je planskom dokumentacijom predviđen za tu namjenu. Čak i u konkretnom slučaju, Detaljnim prostornim planom za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici, ali i samim koncesioni maktom, jasno je propisano da je realizacijom energetskog projekta potrebno je omogućiti višenamjensko korišćenje hidroakumulacije u svrhe vodosnabdijevanja, poboljšanje uslova razvoja poljoprivrede i turizma u okruženju, kao i dalji razvoj saobraćajne i ostale infrastrukture, kako bi se doprinijelo ukupnom privrednom razvoju područja u kontaktnoj zoni hidroakumulacije.</p>
<p>5. Da li je trajno opredjeljenje Ministarstva i Vlade da jedina moguća valorizacija prostora potapanje istog?</p>	<p>Sugestivno (kapciozno) pitanje Kojim se kao istinita pokušava nametnuti netačna polazna pretpostavka – da je trajno opredjeljenje Ministarstva i Vlade da jedina moguća valorizacija prostora potapanje istog.</p> <p>Hidroakumulacija Komarnica je prva hidroakumulacija čija se izgradnja u Crnoj Gori planira još od 1976. godine. Vlada Crne Gore i Ministarstvo ekonomije, veoma odgovorno se odnose prema ograničenim prostornim resursima, kojima crna Gora raspolaže, a najbolji kontraargument iznesenoj neistini je dosljedno poštovanje deklaracije o zaštiti Tare, kao i veoma pažljiv pristup realizaciji velikih hidroenergetskih objekata, ilustrovan i opredjeljenjem da se, u ovom momentu ne razmatra valorizacija ostalih hidroenergetskih potencijala, kako piu kompletno crnogorsko gručstvo moglo da se fokusira na predmetno pitanje i da svoj najbolji doprinos napretku.</p>
<p>6. Zašto Ministarstvo nije ponudilo više modela razvoja ovog kraja?</p>	<p>Pretmetni koncesioni akt urađen je u skladu sa Detaljnim prostornim planom za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici, kojim je Skupština Crne Gore jasno opredijela namjenu ovog prostora, čime je dat okvir daljeg razvoja.</p> <p>Osim energetike, isti će se bazirati na poljoprivredi i turizmu.</p>

<p>ASP</p>	<p>1. Nacrt koncesionog akta je površan i nepotpun dokument, koji ne potvrđuje ekonomsku isplativost investicije, zbog čega ga treba povući sa javne rasprave i javnosti u ponovnom postupku ponuditi sve relevantne podatke.</p> <p>Nacrt koncesionog akta sadrži samo opšte energetske karakteristike potencijalne Hidroelektrane Komarnica i ne prikazuje ekonomske parametre na osnovu kojih se nedvosmisleno može ocijeniti da je planirani energetski projekat ekonomski isplativ i u javnom interesu, odnosno interesu svih građana.</p> <p>Napominjemo da je Zakonom o koncesijama propisano da se koncesije daju radi obezbjeđenja, pored ostalog, ostvarivanja javnog interesa, veće zaposlenosti, uvođenja novih tehnologija i obezbjeđenja ubrzanog privrednog razvoja i obezbjeđenja prihoda za koncedenta, kao i racionalnog, ekonomičnog, pravilnog i efikasnog korišćenja prirodnih bogatstva, dobara u opštoj upotrebi i drugih dobara od opšteg interesa.</p> <p>U odnosu na ove obavezne norme propisane Zakonom o koncesijama, Nacrt koncesionog akta za Hidroelektranu Komarnica ne nudi pouzdane odgovore, ili ih uopšte ne nudi.</p>	<p>Zakon o koncesijama (SLCG 8/09, 73/19) član 19, propisuje sadržaj koncesionog akt, koji, između ostalog uključuje osnovne parametre za ocjenu ekonomske opravdanosti investicije (član 19, stav 1, tačka 7).</p> <p>Zakonom nije predviđeno da se koncesionim aktom potvrđuje ekonomska isplativost investicije.</p>
	<p>2. Nacrt koncesionog akta ne prikazuje pouzdanu cijenu potencijalne izgradnje Hidroelektrane Komarnica, što je nedopustivo i javnosti je potrebno predočiti kompletnu cost benefit analizu koja će prikazati cijenu investicije sa svim elementima.</p> <p>Dokumentom se u jednoj rečenici navodi da je procjena investicije između 260 i 290 miliona eura, bez navođenja bilo kakvih dodatnih podataka, što je neprihvatljiv i paušalan pristup.</p> <p>Ukazujemo da je u Detaljnom prostornom planu (DPP) prikazana cijena od 246,5 miliona, pa je nejasno otkuda ova razlika. Pri tome je neshvatljivo da se nijednom riječju ne navodi da li je u cijenu investicije uračunat PDV ili ne.</p> <p>Naglašavamo i da je u DPP-u cijena struje iz Hidroelektrane Komarnica računata prema mađarskoj berzi, gdje je struja znatno skuplja od cijene na domaćem tržištu, pa to ne može biti uzeto kao jedan od realnih pokazatelja procjene investicije, pogotovu i što je dio struje planiran ne za prodaju, već održavanje rezerve u sistemu, a istovremeno se prognoze budućih cijena struje u DPP-u bukvalno proizvoljno utvrđuju i bez validnih izvora.</p>	<p>Pouzdana cijena izgradnje Hidroelektrane Komarnica određiće se u otvorenom konkurentnom i transparentnom postupku nabavke, shodno zakonu o javnim nabavkama, zakonu o javno-privatnom partnerstvu ili propisu međunarodne finansijske institucije, koja bi finansirala projekat.</p> <p>Detaljnu cost-benefit analizu radiće koncesionar, a imajući u vidu činjenicu da je koncesionim aktom predviđena dodjela koncesije Elektroprivredi Crne Gore a.d. Nikšić, jasno je da će ista biti predočena javnosti u narednim koracima.</p>
	<p>3. Nacrt koncesionog akta nije pokazao prihode lokalne zajednice i Države od planiranog projekta, kao ni uticaj na zapošljavanje.</p> <p>Neprihvatljivo je da se u koncesionom aktu kao ekonomski benefiti navode povećanje zaposlenosti tokom gradnje i u periodu eksploatacije, prihodi lokalne zajednice, kao i prihodi državnog budžeta na osnovu poreza i vlasničkog udjela, ali da nema niti jedne brojke o kolikom broju zaposlenih se može raditi ili koliko će godišnje prihodoavati</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Umjesto procjena i pretpostavki konkretnih brojeva, data je vrlo jasna referenca na višedeceniska iskustva u eksploataciji sličnih objekata. U tom smislu, prihodi lokalne zajednice i Države po osnovu eksploatacije hidroelektrana Piva i Perućica, dobra su potvrda konkretnih ekonomskih benefita od projekta.</p>

	<p>lokalna zajednica, odnosno Država. Kao jedan od ekonomskih benefita se navodi i „otvaranje pristupačnosti prostora oko buduće akumulacije za privredne aktivnosti poput poljoprivrede i turizma“, ali i tu izostaju konkretni pokazatelji.</p>	
	<p>4. Nacrt koncesionog akta ne prikazuje troškove zaštite životne sredine, iako bi to morala biti jedna od bitnih stavki.</p> <p>Dokumentom se nijednom riječju ne navode troškovi zaštite životne sredine, iako se planira ogromna intervencija u prostoru i njegova trajna devastacija, a što bi morala biti jedna od bitnih stavki koncesionog akta.</p>	<p>Troškovi zaštite životne sredine obuhvaćeni su procjenom ukupnih investicionih ulaganja, obzirom da je dosljedna primjena propisa iz oblasti zaštite životne sredine predušlov gradnje objekta.</p>
	<p>5. Nejasno je kako je utvrđena koncesiona naknada od 1 odsto od prodane električne energije.</p> <p>Dokumentom je predviđen iznos koncesione naknade od 1 odsto od prodane električne energije, ali se ne objašnjava kako je utvrđen ovaj procenat, koji je potrebno da bude u većem iznosu.</p>	<p>Prihvata se. akt je dopunjen</p>
	<p>6. Nejasno je zašto se Nacrtom koncesionog ugovora predviđa formiranje koncesionog društva, imajući u vidu da se koncesija daje uz isključenje javnog oglasa.</p> <p>Nacrtom koncesionog ugovora se predviđa obaveza osnivanja koncesionog društva, što u pratećem nacrtu koncesionog akta uopšte nije obrazloženo (uz određene izuzetke).</p> <p>Imajući u vidu da se koncesija planira dodijeliti bez javnog oglasa, to je potrebno javnosti obrazložiti potrebu osnivanja koncesionog društva.</p>	<p>Predviđena je mogućnost da Koncesionar osnuje i registruje privredno društvo, sa sjedištem u Crnoj Gori, koje će obavljati koncesionu djelatnost ili da donese odluku da koncesionu djelatnost obavlja samostalno i o tome obavijestiti Koncedenta.</p> <p>Mogućnost je ostavljena, imajući u vidu ustaljenu svjetsku praksu realizacije velikih projekata u kojima investitor nerijetko formira (makar samo za vrijeme gradnje) projektnu kompaniju posebne namjene, kako bi jasno opredijelio resurse za realizaciju projekta, a sve rizike i troškove učinio kontrolabilnijim i observabilnijim.</p>
	<p>7. Neprihvatljivo je da Nacrt koncesionog ugovora ne sadrži antikoruptivnu klauzulu, kao raskidni uslov.</p> <p>Nacrtom koncesionog ugovora se ne predviđa antikoruptivna klauzula kao jedan od razloga za raskid ugovora, što je neprihvatljiv pristup, te je treba definisati</p>	<p>Prihvata se. Koncesioni Ugovor je dopunjen</p>

	<p>8. Sprovedena javna rasprava nije omogućila građanima da ostvare jedno od osnovnih ustavnih prava – neposredno učešće u vršenju vlasti.</p> <p>Ustav Crne Gore garantuje građanima neposredno učešće u vršenju vlasti, a jedan od tih modela jeste učešće u javnim raspravama i dostavljanje odgovarajućih komentara, sugestija i predloga.</p> <p>Međutim, načinom na koji je organizovana javna rasprava, odnosno davanjem na uvid zainteresovanim građanima i javnosti nepotpunog, neadekvatnog i nekvalitetnog dokumenta, u kojem su izostali svi ključni parametri koji bi pokazali javni interes za koncesiju, ugroženo je ovo Ustavom garantovano pravo građana na neposredno vršenje vlasti.</p>	<p>Javna rasprava sprovedena je u skladu sa zakonom, period trajanja na zahtjev zainteresovane javnosti produžen za sedam dana, čime je omogućena dosljedna primjena zakona i Ustava.</p>
EPCG	<p>1. U okviru Nacrta Koncesionog akta Komarnice, u poglavlju 3. Minimalni ili maksimalni rok trajanja koncesije navodi se:</p> <p>„Imajući u vidu ovu činjenicu, kao i procjenu finansijskih pokazatelja projekta iz poglavlja 2 ovog akta, koji nedvosmisleno ukazuju na umjerenu profitabilnost projekta, rok trajanja koncesije se utvrđuje na maksimalni dozvoljeni period u skladu sa Zakonom, odnosno na 30 godina.</p> <p>Komentar: Imajući u vidu vrijednost investicije, faznost realizacije, složenost izgradnje, period povrata sredstava predlažemo da se maksimalni dozvoljeni period trajanja koncesije produži na 60 godina.</p> <p>2. U poglavlju 12. Iznos koncesione naknade navodi se sledeće:</p> <p>„Iznos koncesione naknade utvrđuje se na 1% od prihoda od prodaje električne energije proizvedene u hidroelektrani Komarnica.“</p> <p>Komentar: Predlažemo iznos koncesione naknade od 0.5 % od ostvarenog prihoda od prodaje električne energije proizvedene u HE Komarnica.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Koncesioni akt dopunjen mogućnošću trajanja koncesije duže od 30 godina, uz prethodnu saglasnost Skupštine Crne Gore.</p> <p>Ne prihvata se</p> <p>Imajući u vidu veliko vrijeme povrata i umjerenu dobit, u skladu sa Članom 61, stav 1, tačke 4 i 5, Zakona o koncesijama kao i činjenicu da se koncesija dodjeljuje privrednom društvu u većinskom državnom vlasništvu a da bi eventualno učešće privatnog kapitala uslijedilo tek nakon sprovedenog konkurentnog postupka, koncesiona naknada je utvrđena na vrijednost od 1%.</p>

Nakon uvida u objavljeni Ugovor o koncesiji za korišćenje prirodnih bogatstava, radi izgradnje, održavanja i korišćenja energetskog objekta hidroelektrane Komarnica u cilju proizvodnje električne energije u daljem tekstu (Ugovor o koncesiji) u nastavku dajemo naše komentare i sugestije:

1. U okviru Ugovora o koncesiji, čl. 2 Definicije i tumačenja se navodi sljedeće:

"Datum početka komercijalnog rada Objekta"

- označava Datum dobijanja upotrebne dozvole za objekat HE Komarnica;

Komentar: Predlažemo da se preformuliše u „označava Datum puštanja u komercijalni rad nakon izdavanja upotrebne dozvole“, jer datum dobijanja upotrebne dozvole ne mora biti i datum puštanja u komercijalni rad.

"Plan realizacije"

- označava skup parametara, radnji i aktivnosti, detaljno popisanih u Prilogu 1 Ugovora, podijeljenih u pojedine faze, za koje se Koncesionar obavezuje da ispuni odnosno preduzme u vezi sa članom 3 Ugovora, a radi korišćenja prava iz predmeta koncesije, uključujući i: plan investicionog ulaganja po godišnjim periodima, prihvaćeno tehničko rješenje, procijenjenu godišnju proizvodnju električne energije, instalisanu snagu HE Komarnica i rok otpočinjanja proizvodnje električne energije iz Objekta HE Komarnica;

Komentar: Predlažemo da se „rok otpočinjanja proizvodnje električne energije iz Objekta HE Komarnica“ preformuliše u „Datum početka komercijalnog rada Objekta HE Komarnica“

"Program revitalizacije"

- označava program obnove objekta HE Komarnica, u cilju prenosa vlasništva objekta HE Komarnica Koncedentu u stanje koje je podobno za njihovo redovno korišćenje, a na način predviđen članom 22 Ugovora;

Komentar: Predlažemo usklađivanje sa čl. 55 Zakona o koncesijama („Službeni list CG“, br. 8/2009 i 73/2019), kod činjenice da navedena zakonska odredba ne prepoznaje revitalizaciju objekata već samo revitalizaciju i rekultivaciju prostora.

Ne prihvata se.

Definisani datum dobijanja Upotrebne dozvole predstavlja datum na rješenju kojim se utvrđuje ispunjenost svih zakonom predviđenih uslova koje objekat mora ispunjavati da bi počeo sa komercijalnim radom, a koji utvrđuje nadležni državni organ.

Kao takav, jasnija je odrednica za početak računanja rokova iz Ugovora.

Ne prihvata se.

Definisani datum dobijanja Upotrebne dozvole predstavlja datum koji označava početak komercijalnog rada objekta predstavlja datum na rješenju kojim se utvrđuje ispunjenost svih zakonom predviđenih uslova koje objekat mora ispunjavati da bi počeo sa komercijalnim radom, a koji utvrđuje nadležni državni organ.

Kao takav, jasnija je odrednica za početak računanja rokova iz Ugovora.

Prihvata se

2. U okviru Ugovora o koncesiji, čl. 3 Realizacija ugovora se navodi sledeće:

„3.1 Koncesionar se obavezuje da preduzme radnje i ispuní parametre iz Tehničkog rješenja Plana realizacije koji je podijeljen na sljedeće faze:

3.1.1 I faza – faza izrade tehničke dokumentacije, uključujući izradu projektne dokumentacije u skladu sa Zakonom kojim se reguliše građenje objekata, izrada elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu i pripremu druge dokumentacije u skladu sa propisima, koja počinje od dana zaključenja ugovora, a završava se datumom izdavanja građevinske dozvole;

3.1.2 II faza – faza izgradnje Objekta HE Komarnica, koja počinje od datuma izdavanja građevinske dozvole, a završava se datumom dobijanja upotrebne dozvole za objekat HE Komarnica, odnosno na datum početka komercijalnog rada;

3.1.3 III faza – faza tehno-ekonomskog korišćenja hidroenergetskog potencijala za proizvodnju električne energije u Objektu HE Komarnica, koja počinje na Datum dobijanja upotrebne dozvole, odnosno na Datum početka komercijalnog rada, a završava se istekom perioda utvrđenog u skladu sa članom 5.1.3 ovog Ugovora.“

Komentar: Imajući u vidu složenost realizacije projekta predlažemo sledeće izmjene u definisanju faza:

„I faza – faza izrade tehničke dokumentacije, uključujući izradu projektne dokumentacije, izradu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu i pripremu druge dokumentacije u skladu sa propisima, koja počinje od dana zaključenja ugovora, a završava se sticanjem uslova za građenje objekta u skladu sa zakonom koji uređuje oblast planiranja prostora i izgradnje objekata.

II faza – faza izgradnje Objekta HE Komarnica, koja počinje od Datuma sticanja uslova za građenje objekta u skladu sa zakonom koji uređuje oblast planiranja prostora i izgradnje objekata, a završava se Datumom početka komercijalnog rada HE Komarnica;

III faza – faza tehno-ekonomskog korišćenja hidroenergetskog potencijala za proizvodnju električne energije u Objektu HE Komarnica, koja počinje na Datum početka komercijalnog rada, a završava se istekom perioda utvrđenog u skladu sa članom 5.1.3 ovog Ugovora.“

Prihvata se

3. U okviru Ugovora o koncesiji, čl. 5. Rokovi realizacije i početak rada navodi se sledeće:

„5.1. Koncesionar je dužan i ovlašćen da ostvari cjelokupan Plan realizacije, ali je pritom kao bitne rokove dužan poštovati trajanje pojedinačnih faza iz člana 3 Ugovora, i izvršiti obaveze odnosno koristiti prava u sljedećim rokovima:

5.1.1 I faza, u roku od 24 mjeseca od dana zaključenja ovog ugovora;
5.1.2 II faza, u roku od 60 mjeseci od završetka I Faze, odnosno od Datuma izdavanja građevinske dozvole“

Komentar: Nadovezujući se na prethodni komentar predlažemo da se stav 5.1.1 i 5.1.2 preformulišu na sledeći način:

„5.1.1 I faza, u roku od 30 mjeseci od dana zaključenja ovog Ugovora,
5.1.2 II faza, u roku od 60 mjeseci od završetka I faze, tj. od početka izgradnje HE Komarnica.“

Komentar: Predlažemo da se u čl. 5. Rokovi realizacije i početak rada, stav 5.2 i 5.3 preformuliše na sledeći način:

„Produženje rokova I i II faze Plana realizacije iz stava 1 ovog člana je moguće u slučaju kašnjenja bilo kojeg Organa, odnosno subjekta koji vrši javno ovlašćenje, prilikom izdavanja uslova, odobrenja, saglasnosti i dozvola, kao i u slučaju bilo kojeg kašnjenja do kojeg nije došlo krivicom Koncesionara. Faza I i II Plana realizacije će se produžiti za vremenski period koji predstavlja pozitivnu razliku između roka u kojem je taj Organ, odnosno subjekt shodno Mjerodavnom pravu morao izdati odgovarajući akt i stvarnog roka u kojem je akt izdat.

Produženje rokova iz stava 1 ovog člana moguće je ukoliko Koncesionar Koncedentu dostavi blagovremeno pisani zahtjev sa obrazloženjem i dokaz da je Koncesionar podnio kompletnu dokumentaciju i uredno i blagovremeno izvršio sve svoje obaveze u cilju dobijanja akata određenih prethodnim stavom, u skladu sa Mjerodavnim pravom. Koncedent o ovom zahtjevu mora odlučiti u roku od 60 dana od dana prijema zahtjeva.“

Prihvata se

<p>„5.8 U slučaju iz člana 5 stav 7 tačka 3 kada je Koncesionar uložio dostupne pravne lijekove i sredstva, u smislu propisa koji regulišu oblast upravnog postupka, protiv rješenja, odluke, zaključka ili drugog akta kojim se odbija u cjelini ili djelimično zahtjev Koncesionara, Koncedent ima pravo da aktivira bankarsku garanciju, ali nema pravo raskinuti ovaj ugovor, do pravosnažnosti takvog akta.“</p> <p>Komentar: Nije prihvatljivo, nema opravdanja da se aktivira garancija a Ugovor ostaje na snazi. Pri odbijanju zahtjeva Koncesionara može doći do previda organa, poništavanja odluke prvostepenog organa od strane drugostepenog organa a garancija već aktivirana od strane Koncedenta.</p> <p>Predlažemo uklanjanje člana ili sljedeću formulaciju „U slučaju iz člana 5 stav 7 tačka 3 kada je Koncesionar uložio dostupne pravne lijekove i sredstva, u smislu propisa koji regulišu oblast upravnog postupka, protiv rješenja, odluke, zaključka ili drugog akta kojim se odbija u cjelini ili djelimično zahtjev Koncesionara, u slučaju postojanja krivice Koncesionara“</p>	<p>Djelimično se prihvata</p> <p>Novi Član glasi:</p> <p>U slučaju iz člana 5 stav 7 tačka 3 kada je Koncesionar uložio dostupne pravne lijekove i sredstva, u smislu propisa koji regulišu oblast upravnog postupka, protiv rješenja, odluke, zaključka ili drugog akta kojim se odbija u cjelini ili djelimično zahtjev Koncesionara u slučaju postojanja krivice Koncesionara, Koncedent ima pravo da aktivira bankarsku garanciju, ali nema pravo raskinuti ovaj ugovor, do pravosnažnosti takvog akta.</p>
<p>4. U okviru Ugovora o koncesiji, čl. 6. Period koncesije navodi se sledeće:</p> <p>„6.1 Period koncesije je 30 (slovima: trideset) godina.“</p> <p>Komentar: Imajući u vidu vrijednost investicije, faznost realizacije, složenost izgradnje, period povrata sredstava predlažemo da se maksimalni dozvoljeni period trajanja koncesije produži na 60 godina.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>5. U okviru Ugovora o koncesiji, čl. 9 Vodna prava se navodi sljedeće:</p> <p>„9.1 Ukoliko u toku Perioda koncesije nastanu promjene u režimu voda predmetnog vodotoka, zbog kojih je Koncedent, zbog ostvarivanja javnog interesa, dužan da Koncesionaru ograniči korišćenje hidroenergetskog potencijala predviđeno tehničkom dokumentacijom na koju je pribavljena vodna dozvola, Koncesionar je dužan da u razumnim rokovima izvrši radnje i mjere koje mu je naložio Koncedent. U slučaju iz stava 1 ovog člana Koncesionar ima pravo samo na naknadu stvarne direktne ili indirektno štete.“</p> <p>Komentar: Smatramo da ovaj član može biti sporan bankama za finansiranje projekta jer nemaju sigurnost. Može se desiti, da se zbog ovih razloga, ograniči rad elektrane, pa samim tim manji je prihod i nemogućnost otplate kredita koji je uzet za izgradnju elektrane. Predlažemo brisanje ovog stava.</p>	<p>Prihvata se.</p>

<p>6. U okviru Ugovora o koncesiji, čl. 11. Novčana sredstva za ispunjenje plana realizacije, stav 11.1 navodi se sledeće: „11.1 Novčana sredstva potrebna za finansiranje i ispunjenje Plana realizacije ovog ugovora, uključujući posebno izradu tehničke dokumentacije, pripremne radove, radove na izgradnji, izmještanje puteva, izgradnju infrastrukture, priključenje na Elektroenergetski sistem (ukoliko nije drugačije određeno zakonom i planom operatora prenosnog odnosno distributivnog sistema) održavanje i operativni rad u cjelosti obezbeđuje Koncesionar.“</p> <p>Komentar: Usled kolizije predmetnog stava sa Koncesionim aktom predlažemo sledeću formulaciju: „Novčana sredstva potrebna za finansiranje i ispunjenje Plana realizacije ovog ugovora, uključujući posebno izradu tehničke dokumentacije, pripremne radove, radove na izgradnji, izmještanje puteva, izgradnju hidrotehničke i telekomunikacione infrastrukture, održavanje i operativni rad u cjelosti obezbeđuje Koncesionar.“</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>7. U okviru Ugovora o koncesiji, čl. 14. Visina koncesione naknade i uslovi plaćanja navodi se sledeće: „14.1 Ugovorne strane saglasno konstatuju da je visina koncesione naknade fiksna i iznosi 1% od ostvarenog prihoda od prodaje električne energije proizvedene u HE Komarnica. “</p> <p>Komentar: Predlažemo iznos koncesione naknade od 0.5 % od ostvarenog prihoda od prodaje električne energije proizvedene u HE Komarnica.</p>	<p>Ne prihvata se</p> <p>Imajući u vidu veliko vrijeme povrata i umjerenu dobit, u skladu sa Članom 61, stav 1, tačke 4 i 5, Zakona o koncesijama kao i činjenicu da se koncesija dodjeljuje privrednom društvu u većinskom državnom vlasništvu a da bi eventualno učešće privatnog kapitala uslijedilo tek nakon sprovedenog konkurentnog postupka, koncesiona naknada je utvrđena na vrijednost od 1%.</p>
<p>8. U okviru Ugovora o koncesiji, čl. 19. Korišćenje nepokretnosti u državnoj imovini za potrebe koncesije navodi se: „Koncesionar je dužan da plaća naknadu za korišćenje nepokretnosti u državnoj imovini koja je prihod budžeta Crne Gore.“</p> <p>Komentar: Potrebno je utvrditi iznos naknade za korišćenje zemljišta koju utvrđuje Vlada u skladu sa članom 44 stav 5 Zakona o koncesijama</p>	<p>Komentar:</p> <p>Iznos naknade će biti utvrđen u skladu sa Članom 44, stav 5, Zakona o koncesijama</p>

	<p>9. U okviru Ugovora o koncesiji, čl. 28. Rizici i odgovornosti koji proističu iz ugovora navodi se sledeće: „28.1 Ključni rizici kod sprovođenja Ugovora uključuju 28.1.1 priključenje HE Komarnica na Elektroenergetski sistem“</p> <p>Komentar: Stav 28.1.1 je u koliziji sa Koncesionim aktom, gdje se u poglavlju Energetski sistemi navodi sledeće „Dio ovog prostorno-planskog dokumenta je već realizovan, a ostatak će nesporno biti u funkciji prije okončanja gradnje HE Komarnica, zbog čega njeno priključenje na elektroprenosni sistem ne može biti sporno.“ Predlažemo brisanje ovog stava.</p>	<p>Prihvata se.</p>
	<p>10. U okviru Ugovora o koncesiji, čl. 30. Kontrola izvršenja ugovora i način međusobnog obavještanja navodi se sledeće: „30.2 Koncedent ima pravo i obavezu da vrši stalnu kontrolu izvršenja obaveza iz Ugovora, vezano za rokove, uslove iz prihvaćenog Idejnog rješenja i poštovanje propisa.“</p> <p>Komentar: U duhu prethodnih komentara predlažemo sledeću formulaciju:“... uslove iz prihvaćenog tehničko – tehnološkog koncepta i poštovanje propisa.“</p> <p>„30.5 Koncesionar je dužan da u toku I Faze i II Faze Koncedentu na tromesečnom nivou dostavlja Izveštaj o sprovedenim aktivnostima, okolnostima koje utiču na realizaciju Ugovora, kao i svim drugim podacima i informacijama vezanim za predmet koncesije. Okolnosti navedene u Izveštaju moraju biti obrazložene i kad je to moguće potkrijepljene neophodnim dokazima. Propust Koncesionara da u toom izveštaju navede bilo koju od okolnosti koja ima uticaj na mogućnost realizacije ili ograničavanja Ugovora, za posledicu ima da se na takvu okolnost Koncesionar poslije ne može pozvati, s tim da je nezavisno od ovdje navedenog o svakoj bitnoj okolnosti Koncesionar dužan odmah i bez odlaganja obavijestiti Koncesionara.“</p> <p>Komentar: Predlažemo da dostavljanje Izveštaja o sprovedenim aktivnostima bude na šestomesečnom nivou.</p>	<p>Prihvata se</p> <p>Prihvata se.</p>

<p>NVO KOALICIJA 27</p>	<p>Primjedba/predlog/sugestija 1:</p> <p>Granice područja, oblasti, prostora i lokacije na kojoj će se vršiti koncesiona djelatnost</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1:</p> <p>Izgradnjom HE Komarnica način života stanovništva na ovom prostoru će se značajno promijeniti zbog izmjene geografskih uslova. Potrebne su dodatne informacije o poslasticama formiranja jezera po lokalno stanovništvo i budućim uslovima življenja. Takođe, dokument ne opisuje blizinu predmetne lokacije zaštićenim područjima NP Durmitor i Park prirode Piva, te je neophodno obrazložiti opravdanost projekta sa aspekta zaštite prirode, narušavanja biodiverziteta i pejzaža.</p>	<p>Djelimično se prihvata. Koncesioni akt dopunjen</p> <p>Dodata obaveza koncesionara da posebnu pažnju obrati na posljedice formiranja jezera po lokalno stanovništvo i buduće uslove življenja. Koncesioni akt je dopunjen informacijama o blizini zaštićenom području NP Durmitor, te informacijama o obavezi primjene najviših standarda (UNESCO EIA)</p>
	<p>Primjedba/predlog/sugestija 2:</p> <p>Osnovni parametri za ocjenu ekonomske opravdanosti investicije - Ekonomske koristi od projekta su višestruke:</p> <ul style="list-style-type: none"> - proizvedena električna energija, - smanjenje učešća proizvodnje energije iz fosilnih goriva u ukupnoj proizvodnji energije, odnosno povećanje učešća obnovljivih izvora energije u bruto finalnoj potrošnji energije, - obezbjeđenje izvora koji omogućava dodatnu integraciju intermitentnih obnovljivih izvora (vjetar, solar) višestruko veće snage i valorizaciju identifikovanih potencijala ove vrste u Crnoj Gori - podizanje parametara kvaliteta elektroenergetskog sistema (napon, frekvencija i drugo) - otvaranje pristupačnosti prostora oko buduće akumulacije za privredne aktivnosti poput poljoprivrede i turizma - povećanje zaposlenosti tokom gradnje i u cijelom periodu eksploatacije - poboljšanje saobraćajne povezanosti - prihodi lokalne zajednice - prihodi državnog budžeta po osnovu poreza i vlasničkog udjela - realno očekivani visok udio domaće privrede u realizaciji projekta <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geografski posmatrano radi se o strmim padinama i nepristupačnom terenu pa nije realno očekivati da se ostvare značajne privredne aktivnosti - Narušavanje pejzažnih vrijednosti postaje ozbiljan problem za već zaštićena i planiranje novih zaštićenih područja u blizini realizacije projekta - Nije realno očekivati da će se značajno uvećati prihodi lokalne zajednice od izgradnje HE Komarnica. 	<p>Odgovor:</p> <p>Upravo činjenica iznijeta u komentaru da se radi „o strmim padinama i nepristupačnom terenu pa nije realno očekivati da se ostvare značajne privredne aktivnosti“ potvrđuje značaj opredjeljenja valorizacije prostora u vidu proizvodnje električne energije, kao dominantne privredne aktivnosti utvrđene DPP-om. Upravo ta, dominantna privredna aktivnost, jedina može indukovati razvoj vezanih privrednih aktivnosti, preuzimajući dio investicionih i operativnih troškova, koji bi činili nepremostivu prepreku poljoprivredi i turizmu u slučaju individualnog razvoja (npr. razvoj i održavanje putne, vodovodne, telekomunikacione, energetske i druge infrastrukture)</p> <p>Primjedba:</p> <p>Narušavanje pejzažnih vrijednosti postaje ozbiljan problem za već zaštićena i planiranje novih zaštićenih područja u blizini realizacije projekta</p> <p>Odgovor:</p> <p>Izmjena pejzažnih vrijednosti može biti izazov, ali ne i nepremostiva prepreka za planiranje novih zaštićenih područja. U neposrednoj blizini, postojanje još više brane i veće hidroakumulacije (HE Piva) nije bila prepreka za proglašenje parka prirode.</p> <p>Primjedba: Nije realno očekivati da će se značajno uvećati prihodi lokalne zajednice od izgradnje HE Komarnica</p> <p>Odgovor:</p> <p>Zapravo jeste. Direktna dokaz za to su prihodi opštine Plužine, vezani za rad hidroelektrane Piva</p>

	<p>Primjedba/predlog/sugestija 3:</p> <p>- Uticaj na životnu sredinu Pri izradi Projektne dokumentacije, za usvojeno rješenje treba u skladu sa zakonskom regulativom uraditi Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu, kojim će se detaljnije sagledati procjena uticaja objekata brane i hidroelektane na životnu sredinu</p>	
	<p>Primjedba/predlog/sugestija 4:</p> <p>Mjere za zaštitu životne sredine i unapređenje energetske efikasnosti. Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu će, između ostalog, sadržati sljedeće mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • za konzervaciju za vrste kojima realizacijom DPP-a prijete istrebljenje i trajno uništenje; • za ublažavanje efekata indukovane seizmičnosti i mogućeg aktiviranja odrona i klizišta; • za zaštitu kulturne baštine; • za valorizaciju sliva.	

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3 i 4:
Između ostalog elaborat treba još da sadrži:

- Detaljna procjena negativnih uticaja povećanja vlažnosti terena
  - Detaljna procjena negativnih uticaja povećanja mikro klime koja uz globalne klimatske promjene može imati uzročno
  - posledičnu vezu na količinu i vrstu padavina na šire područje sa kojeg se formiraju vode Komarnice i Pridvorice
  - Detaljna procjena negativnih uticaja na floru i faunu područja područja i to sa posebnim akcentom na rijetke, reliktno, endemične i zaštićene vrste.
  - Detaljna procjena negativnih uticaja zbog prekida migratornih staza za divlje životinje (Zajedno sa Pivskim jezerom stvorio se vodna barijera u dužini od 60km) Analiza treba da sadrži informacije o vjerovatnoći fragmentacije šumskih staništa i njenim poslasticama (npr zarobljavanje određenih divljih životinja unutar prostora koji im nije dovoljan za preživljavanje)
  - Detaljnu analizu posledica gubitka šumskog ekosistema zbog izgradnje brane i izgradnje dalekovoda, kroz aspekt analize gubitka šumskih staništa za krupne zvjeri, ptice, gmizavce, sve ostale grupe organizama koje ih naseljavaju.
  - Detaljna procjena negativnih uticaja na okolne ekosisteme i staništa od značaja.
  - Detaljnu procjenu negativnih uticaja za riblje vrste kojima će se usled izgradnje brane prekinuti putanja uzvodnog kretanja
  - Detaljno ispitane i procijenjene geološke aspekte među kojima je posebno značajan rasjed Dube za koji se pouzdano ne zna kolike količine vode bi prihatao i gdje bi ponorom te vode odlazile
  - Detaljno ispitati i opisati uticaje izgradnje HE Komarnica na podzemne vode i vodoizvorišta.
  - Uticaju na razvoj održivog turizma
- Primjedba/predlog/sugestija 5:

Osnovni parametri za ocjenu ekonomske opravdanosti investicije

Primjedba/predlog/sugestija 6:

Iznos koncesione naknade

- Iznos koncesione naknade utvrđuje se na 1% od prihoda od prodaje električne energije proizvedene u hidroelektrani Komarnica. Ovaj iznos koncesione naknade Koncesionar će plaćati Koncedentu u skladu sa Ugovorom o koncesiji.

Hidrotehnički sistemi

- U opštini Plužine osim glavnog vodovoda postoji još osam javnih vodovoda za snabdijevanje seoskih naselja vodom. Kanalizacija je u opštini Plužine, generalno posmatrano zastupljena septičkim jamama.
- U zoni zahvata generalno je dobro očuvana životna sredina, tako da nema negativnih uticaja na stanovništvo, ali se i u važećoj prostorno

Odgovor:

Koncesionim aktom je već predviđeno da Elaborat zaštite životne sredine, pri izradi Projektna dokumentacije, bude odrađen sa svom zakonskom regulativom i propisima.

planskoj dokumentaciji naglašava potreba zaštite zona izvorišta i organizacija neophodne infrastrukture u skladu sa propisima.

- Zato se ističu ciljevi: utvrđivanje sanitarnih zona zaštite postojećih vodoizvorišta, sanacija nepovoljnih uticaja i izgradnja kanalizacione mreže, preduzimanje potrebnih mjera u vodosnabdijevanju i omogućavanje snabdijevanja naselja koja do sada nisu snabdijevana.

- U opštini Šavnik je relativno dobro razvijena hidrološka mreža. To su brze kraške rijeke koje raspolažu hidroenergetskim potencijalom, koji je neiskorišćen, a ujedno je i izvor vodosnabdijevanja. - Generalno posmatrano, naselja u opštini Šavnik nemaju nedostatak vode, ali u zoni zahvata su naselja Duži i Dubrovsko u kojima ovaj problem nije riješen. U seoskim naseljima je uglavnom zastupljeno individualno snabdijevanje vodom za pojedinačna domaćinstva ili grupni vodovodi iz kojih se snabdijevaju grupe domaćinstava.

- U nekim naseljima, kao što je Pošćenje, izgrađeni su nezavisni vodovodni sistemi. Pošćenje ima izgrađen vodovod i za vodosnabdijevanje koristi izvorišta Vrbica i Glava. Iz ovog vodovoda se snabdijeva i dio naselja Petnjica, a drugi dio ovog naselja koristi vodu sa izvorišta u selu Godijelji. Selo Provalija je bogato vodom, a selo Komarnica ima izgrađen vodovod i koristi izvore na obali Komarnice, uzvodno od naselja Komarnica.

- Naselja Duži i Dubrovsko na desnoj obali Komarnice su na potpuno bezvodnom terenu, nalaze se na zaravnjenom platou iznad kanjona rijeke Komarnice. Sprovođenje mjera sanitarne zaštite je u važećoj prostorno planskoj dokumentaciji ocijenjeno kao neadekvatno, uglavnom nisu izvršena istraživanja i određivanja zona sanitarne zaštite. Ne preduzimaju se mjere navodnjavanja zemljišta. Ocijenjeno je da se voda ne koristi u mogućoj mjeri ni za akvakulturu. U opštini postoji dovoljno izvorišta za flaširanje vode i neka od njih se koriste.

- Zagađenja voda potiču od otpadnih voda iz naselja. Kod seoskih naselja, posebno razbijenog tipa primjenjuju se septičke jame. Potrebno je u posebno voditi računa o tome da se otpadnim vodama ne ugroze izvorišta. Zato se preporučuje korišćenje izvora koji su na višim kotama i održavanje i pražnjenje septičkih jama na propisan način.

- Generalno se može ocijeniti da stanje nije zadovoljavajuće, nedovoljna je izgrađenost vodovoda, nepotpuno održavanje, posebno sanitarno tehničke mjere zaštite i formiranje sanitarnih zona zaštite i praćenje kvaliteta vode. Bezvodna naselja, (Duži i Dubrovsko), gdje se ne preduzimaju ni mjere navodnjavanja zemljišta, potrebno je planski riješiti u domenu vodosnabdijevanja.

Primjedba/predlog/sugestija 7:

Način određivanja tarifa za pružanje usluga

- Električnu energiju proizvedenu u hidroelektrani Komarnica, kao i sve prateće sistemske usluge, garancije porijekla i slične produkte, Koncesionar će prodavati na slobodnom tržištu, u skladu sa zakonom.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 5, 6 i 7:

Potrebna je veća transparentnost i opširniji izvještaj o detaljnim finansijskim parametrima investicije. Za javnost je posebno interesantna isplativost projekta i visina dobiti koncesionara.

Izgradnjom i punjenjem akumulacije neminovno će doći do velikih hidrooških promjena stvaranjem velikog vještačkog jezera. Nije utvrđen uticaj na osam javnih vodovoda opština Plužine, jer će neminovno doći do problema u vodosnadbijevanju (zamućenje, probemi sa viškom pritiska i sl) te je potrebno ispitati uticaj na iste. Takođe je veoma izvjesno da može doći do izlivanja sistema septičkih jama prilikom punjena akumulacije što neminovno dovodi do velikog negativnog uticaja na poljoprivredu i životnu sredinu uopšte.

U opštini Šavnik naselja Duži i Dubrovsko se stanovništvo snadbijeva vodom nije sistemski riješeno te će ovdje uticaj biti još veći. Neophodno sistemski riješiti vodosnadbijevanje prije izvođenja radova velikog obima. Ispitati mogućnosti izgradnje bazena sa ugrađenim filtrima kako bi stanovništvo imalo nesmetano vodosnadbijevanje. Za naselja koja se snadbijevaju vodom iz vodovoda primijeniti iste mjere kao u Plužinama. Takođe se i u opštini Šavnik javlja problem septičkih jama.

Odgovor:

Sveobuhvatni proces javnih konsultacija obezbijedit će punu transparentnost svih relevantnih informacija, uključujući i preciznije finansijske detalje.

Rezultat optimizacionih analiza, koji su prethodili izradi i usvajanju prostorno-planskog dokumenta, daju dovoljno osnova za procjenu isplativosti projekta.

To su procjena investicionog ulaganja (CAPEX), te projekcija ukupne godišnje proizvodnje električne energije. Ova dva parametra daju sasvim solidnu osnovu za procjenu isplativosti projekta, na ovom nivou razrade.

Imajući u vidu činjenicu da je koncesionim aktom predviđena dodjela koncesije akcionarskom društvu u većinskom državnom vlasništvu, sasvim je jasno da će i u narednom periodu sve faze daljeg razvoja projekta podrazumijevati blagovremeno informisanje javnosti o finansijskim detaljima.

	<p>Primjedba/predlog/sugestija 8:</p> <p>15. Izvod iz prostorno-planske dokumentacije Uticao na životnu sredinu</p> <p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 8:</p> <p>Nije obrađen hidrološki režim voda koji će biti izmijenjen tj. nema garancije za ekološki prihvatljivi protok koji je potreban za opstanak vrsta nizvodno (potrebno je uraditi iako Crna Gora ima usvojen pravilnik o EPP).</p>	<p>Odgovor:</p> <p>Dostavljen komentar se odnosi na prostornu-plansku dokumentaciju a ne na predmetni koncesioni akt.</p> <p>U svakom slučaju, hidrološki režim voda će biti regulisan i praćen u skladu sa zakonom i najboljom praksom.</p>
--	--	--